

Козацько-
селянські
повстання
20–30-х років
XVII ст.

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

1. До складу якої держави входило більшість українських земель на початку XVII ст.?

2. Яку політику провадила Річ Посполита щодо українців?

3. Яким було становище українського козацтва на початку XVII ст.?

4. Назвіть основні ознаки соціально-економічного розвитку українських земель у складі Речі Посполитої на початку XVII ст.

5. Як розвиток господарства впливав на становище українського населення?

6. Що вам відомо про становище українських селян та міщан?

Причини національно-визвольних повстань

Зростання
магнат-
ського
землево-
лодіння

Поши-
рення
фільвар-
ків на
південь
України

Постійні
утиски
козаків
з боку
польського
уряду

Здійснення
політики
полонізації
українсько-
го народу

Пере-
сліду-
вання
право-
славних
міщан

Погір-
шення
стано-
вища
селян

**У вересні 1625 р.
польська влада
відправила на
Київщину 30-тисячне
військо під
командуванням
Станіслава
Конєцпольського,
щоб приборкати
непокірних козаків**

**Проти них
виступило місцеве
населення та
запорожці під
командуванням
гетьмана Марка
Жмайла. Відбулася
велика битва біля
Курукового озера,
але жодна зі сторін
не досягла
перемоги**

У козацькому середовищі посилюється поміркована течія. І булаву було передано Михайлу Дорошенку, який підписав з Конєцпольським мирну Куруківську угоду

КУРУКІВСЬКА УГОДА (1625)


```
graph TD; A[КУРУКІВСЬКА УГОДА (1625)] --> B[Тисяча реєстровців мали на Запорозжжі перешкоджати втечам селян]; A --> C[Ті, хто не увійшов до реєстру, мали повернутися до маєтків своїх власників]; A --> D[Козаки мали відмовитися від морських походів, не підтримувати відносини з іншими державами, не втручатися в релігійні справи]; A --> E[Козацький реєстр був визначений у 6 тис.];
```

Тисяча реєстровців мали на Запорозжжі перешкоджати втечам селян

Ті, хто не увійшов до реєстру, мали повернутися до маєтків своїх власників

Козацький реєстр був визначений у 6 тис.

Козаки мали відмовитися від морських походів, не підтримувати відносини з іншими державами, не втручатися в релігійні справи

ТАРАС ФЕДОРОВИЧ (ТРЯСИЛО)

Обіймав посаду
корсунського
полковника, а з
1629 р. —
козацький гетьман.
Навесні 1630 р.
очолив повстання
проти польської
влади на Київщині
та Полтавщині

ФОРТЕЦЯ КОДАК

Її спорудження розпочалося після постанови польського уряду «Про припинення козацького свавілля». Фортеця мала б перешкоджати втікачам потрапити на Січ, а також перекрити постачання Запоріжжя продовольством і боєприпасами.

ІВАН СУЛИМА

Гетьман
нереєстрових козаків,
брав участь у
походах проти турків
тататар. У 1635 р.
очолив повстання
козаків, з якими
захопив і зруйнував
фортецю Кодак

ПАВЛО БУТ (ПАВЛЮК)

Гетьман
нереєстрового
козацтва, очолив
повстання 1637 р.
Проти Польщі,
закликав рішуче
стати «за віру
християнську і
наші золоті
вольності»

«Ординація Війська Запорозького»

- Ухвалена польським сеймом у березні 1638 р.
- Козаки позбавлялися права обирати старшин, заборонялося козацьке судочинство
- Реєстрове козацтво скорочувалося до 6 тис.
- Без дозволу урядового комісара під загрозою смерті ніхто не мав права йти на Січ
- Козакам дозволялося жити тільки на території реєстрових полків
- Два полки реєстрових козаків повинні постійно стояти на Запорозжжі

ЯКІВ ОСТРЯНИН (ОСТРЯНИЦЯ, ІСКРА)

Один із керівників повстання 1638 р. проти Польщі. Переміг польське військо у квітні 1638 р. під містом Говтвою, а у травні зазнав поразки під Лубнами

ДМИТРО ГУНЯ

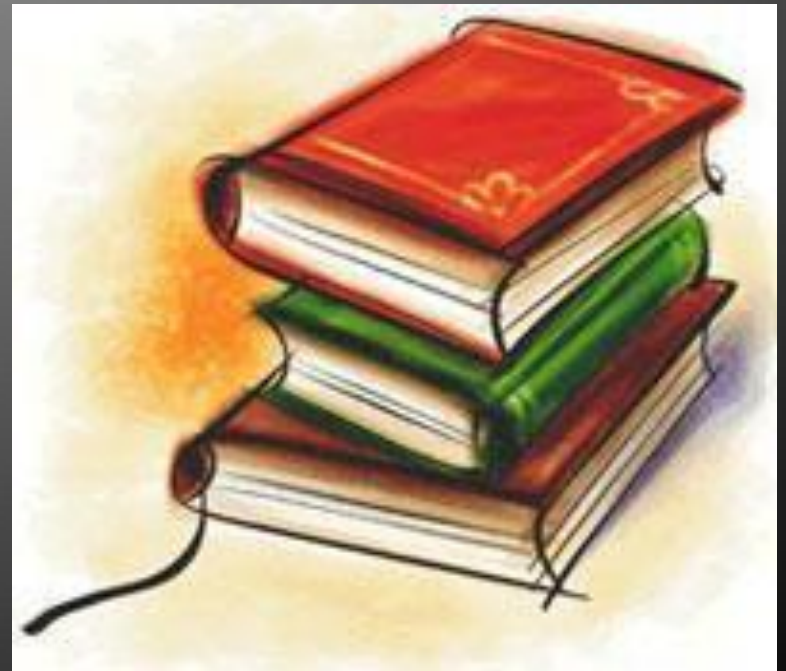
**Козацький гетьман
1638 р. Очолив
повстання 1638 р.
після того, як
Остряниця пішов
на Слобожанщину.**

ЗНАЧЕННЯ ТА НАСЛІДКИ КОЗАЦЬКИХ ПОВСТАНЬ ПОЧАТКУ XVII ст.

Особливості	Наслідки	Значення
<p>Участь селян і міщан у повстаннях, масове покозачення населення.</p> <p>Боротьба за соціальне визволення.</p> <p>Релігійні гасла.</p> <p>Національно-визвольна спрямованість.</p> <p>Боротьба за встановлення козацьких порядків</p>	<p>Поширення ідей національного визволення серед українського населення.</p> <p>Набуття досвіду визвольної боротьби.</p> <p>Наступ польської влади на права козаків, посилення утисків козацтва</p>	<p>Повстання засвідчили, що козацтво є провідною верствою українського суспільства.</p> <p>У ході повстання вперше звучать звернення до всього населення України із закликом підтримати козаків.</p> <p>Чітко визначалася мета Боротьби — визволення України з-під влади Речі Посполитої</p>

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати відповідний матеріал за підручником.
2. Скласти хронологічну таблицю «Козацькі повстання 20–30-х років XVII ст.».

Презентацію створено за допомогою
комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2011

Джерела:

1. Усі уроки до курсу «Історія України» 8 клас / О. П. Мокрогуз, А. О. Єрмоленко. — Х. : Вид. група «Основа», 2008. — 350 с.

2. Історія України. 8 клас. Готові дидактичні набори / А. О. Єрмоленко, О. П. Мокрогуз, Н. М. Морозова. — Х. : Вид. група «Основа», 2008. — 192 с.